

Sygn. akt V KB 5/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kapiński

w sprawie **M. W.**

skazanego z art. 297 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. i in

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 30 listopada 2022 r.,
wniosku SSN Andrzeja Tomczyka

w przedmiocie wyłączenia sędziów Sądu Najwyższego Mariusza Łodko i Mariusza Załuckiego

na podstawie art. 41 § 1 i art. 42§ 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wniosek SSN Andrzeja Tomczyka o wyłączenie od udziału w sprawie V KB 5/22 sędziów Sądu Najwyższego Mariusza Łodko i Mariusza Załuckiego pozostawić bez rozpoznania jako niedopuszczalny z mocy ustawy.

UZASADNIENIE

W dniu 29 września 2022 r. SSN Andrzej Tomczyk na podstawie art. 41§1 k.p.k. w zw. z art. 42§1 k.p.k. i art. 29§24 ustawy o Sądzie Najwyższym wniósł o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Mariusza Łodko i Mariusza Załuckiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. V KB 5/22. W uzasadnieniu tego wniosku sędzia Andrzej Tomczyk podniósł, że w przedmiotowej sprawie obrońca skazanego M. W. złożył wniosek w trybie art. 29§5 ustawy o Sądzie Najwyższym o przeprowadzenie testu bezstronności SSN Adama Rocha wyznaczonego do rozpoznania przedmiotowej sprawy, z uwagi na jego powołanie na urząd

sędziowski na wniosek KRS ukształtowaną ustawą z dnia 8 grudnia 2017 roku. Do rozpoznania wniosku obrońcy skazanego zostali wyznaczeni w drodze losowania sędziowie Sądu Najwyższego Mariusz Łodko i Mariusz Załucki. Zdaniem sędziego Andrzeja Tomczyka sędziowie Ci, z uwagi na fakt, że również zostali powołani na urząd sędziowski na wniosek KRS ukształtowaną ustawą z dnia 8 grudnia 2017 roku, a zatem znajdują się w tej samej sytuacji, nie powinni zasiadać w składzie przeprowadzającym test na bezstronność sędziego Adama Rocha. Bowiem wypowiedanie się tych sędziów w tym zakresie „mogłoby w odbiorze zewnętrznym zostać odczytane jako postąpienie utrwalające obraz sądu jako działającego w warunkach braku bezstronności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek w aktualnym stanie prawnym należy uznać za niedopuszczalny, co skutkowało pozostawieniem go bez rozpoznania.

Analiza uzasadnienia przedstawionego wniosku wskazuje, że jego autor domaga się wyłączenia SSN Mariusza Łodko i SSN Mariusza Załuckiego od udziału w rozpoznaniu wniosku o przeprowadzenie testu bezstronności SSN Adama Rocha z uwagi na to, że wszyscy wyżej wymienieni sędziowie zostali powołani na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Należy więc stwierdzić, że wątpliwości co do bezstronności sędziów, wywiedzione zostały jedynie z okoliczności towarzyszących ich powołaniu.

Wskazać należy, że żądanie wyłączenia sędziów Mariusza Łodko i Mariusza Załuckiego od udziału w sprawie dotyczy ubocznego, incydentalnego nurtu postępowania, tj. postępowania w przedmiocie wniosku o przeprowadzenie testu bezstronności sędziego Adama Rocha, który został wyznaczony do udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. V KK 360/21. Należało zatem w pierwszej kolejności rozważyć, czy złożenie takiego wniosku w postępowaniu o charakterze wypadkowym jest dopuszczalne, a ponadto czy z takim wnioskiem może wystąpić sędzia w stosunku do innego sędziego – członka składu orzekającego. Zauważyć należy, że jak wynika z art. 29§7 ustawy z 8 grudnia 2017 roku o Sądzie

Najwyższym z takim wnioskiem wystąpić może strona lub uczestnik postępowania przed Sądem Najwyższym.

Odnosząc się do pierwszej z tych kwestii, zasadnym jest odwołanie się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, z którego wynika, że „okoliczności wyłączające sędziego, wyliczone w art. 40 i art. 41 § 1 k.p.k., dotyczą wyłącznie sędziego wyznaczonego do udziału w sprawie. W rozumieniu tych przepisów ‘sprawą’ jest postępowanie zmierzające do rozpoznania i orzekania o głównym przedmiocie procesu, a nie w odrębnie uregulowanej kwestii wyłączenia sędziego od udziału w sprawie” (por. postanowienie z dnia 23 listopada 2004 r., V KK 195/04, OSNKW, z. 1/2005 poz. 5). Podobnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 grudnia 2013 r., sygn. V KK 156/13, przyjął, że „wniosek o wyłączenie sędziego na podstawie istnienia okoliczności mogących wskazywać na brak bezstronności sędziego można złożyć w odniesieniu do tego sędziego, który rozstrzyga sprawę w jej głównym, zasadniczym nurcie, a więc w tej części, która stanowi przedmiot danego postępowania, a nie w kwestiach ubocznych, wynikających z reguły z konieczności wydawania określonych orzeczeń co do kwestii, które muszą niejednokrotnie pojawić się w toku trwającego zasadniczego przedmiotu postępowania”.

A zatem niezależnie od kwestii podmiotu składającego wniosek o wyłączenie, w sprawie niniejszej, którym jest Sędzia SN Andrzej Tomczyk, istotne jest to, że postępowanie mające na celu stwierdzenie istnienia podstawy wyłączenia sędziego określanej przez Kodeks postępowania karnego mianem iudex suspectus (art. 41 § 1 k.p.k.) jest prawnie dopuszczalne jedynie w głównym nurcie postępowania w odniesieniu do sędziego (sędziów) wyznaczonych do rozpoznania tej właśnie sprawy głównej, tj. cyt.: „w odniesieniu do tego sędziego, który rozstrzyga sprawę w jej głównym, zasadniczym nurcie, a więc w tej części, która stanowi przedmiot danego postępowania, a nie w kwestiach ubocznych, wynikających z reguły z konieczności wydawania określonych orzeczeń co do kwestii, które muszą niejednokrotnie pojawić się w toku trwającego zasadniczego przedmiotu postępowania” (por. postanowienie SN sygn. V KK 156/13). Głównym nurtem postępowania jest rozpoznanie kasacji obrońcy skazanego M. W. w sprawie o sygn. akt V KK 360/21, w ramach której obrońca wniósł o przeprowadzenie testu bezstronności wyznaczonego do udziału w rozpoznaniu kasacji SSN Adama Rocha.

Zaś postępowanie do udziału, w którym wyznaczeni zostali sędziowie SN Mariusz Łodko i Mariusz Załucki ma charakter niewątpliwie incydentalny.

W kontekście zaś podmiotu składającego wniosek o wyłączenie oraz wskazanej w nim podstawy prawnej i faktycznej, stwierdzić należy, że na akceptację zasługuje stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w postanowieniu z dnia 9 listopada 2022r., sygn. akt 479/22 (KRI 73/22), w którym zasadnie stwierdzono, że ustawa o Sądzie Najwyższym w sposób szczególny reguluje badanie kwestii bezstronności sędziego w kontekście okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowaniu po powołaniu, a zatem w tym zakresie w stosunku do art. 41§1 k.p.k. stanowi *Lex specialis*, wyłączając tym samym możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze. Powyższe stanowisko implikuje zaś stwierdzenie, że w trybie art. 41§1 k.p.k. nie można oceniać zagadnienia bezstronności sędziego w aspekcie okoliczności towarzyszących jego powołaniu, co w konsekwencji przesadza o niedopuszczalności wniosku złożonego na podstawie tego przepisu, jeśli został on oparty jedynie na tych okolicznościach. W kontekście tego należy stwierdzić, że będący przedmiotem analizy wnioski o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Mariusza Łodko oraz Mariusza Załuskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt V KB 5/22 jak wynika z jego uzasadnienia oparty jest wyłącznie na fakcie powołania wymienionych sędziów na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r., poz. 3). Zatem skoro autor omawianego wniosku nie wskazał żadnych innych podstaw i okoliczności uzasadniających wyłączenie na podstawie art. 41§1 k.p.k. sędziów Sądu Najwyższego Mariusza Łodko oraz Mariusz Załuckiego to uznać należy, że także z tego względu przedmiotowy wniosek o wyłączenie jest niedopuszczalny z mocy ustawy.

Na zakończenie rozważań zaznaczyć również należy, że w ocenie Sądu Najwyższego orzekającego w niniejszej sprawie analiza treści art. 42§1 k.p.k. w kontekście dotychczasowej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego oraz stanowiska doktryny nie uprawnia do przyjęcia, że zawarte w tym przepisie określenie „wyłączenie następuje na żądanie sędziego” może odnosić się do dopuszczalności

złożenia wniosku o wyłączenie przez sędziego w stosunku do innego sędziego będącego członkiem tego samego składu orzekającego w danej sprawie. Należy zatem uznać, że w obowiązującym stanie prawnym żądanie sędziego dotyczące wyłączenia od rozpoznania określonej sprawy, o którym mowa w zdaniu pierwszym art. 42§1 k.p.k. może dotyczyć tylko jego osoby a nie innego sędziego członka składu orzekającego. Oczywistym jest również, że taki wniosek może złożyć tylko ten sędzia, który został wyznaczony do rozpoznania konkretnej sprawy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy omawiany wniosek SSN Andrzeja Tomczyka pozostawił bez rozpoznania jako niedopuszczalny z mocy ustawy.

I.n

ał